СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 51. — Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 3 березня 1932. — VOL. XL. — No. 51. — Jersey City, N. J., Thursday, March 3, 1932. — THREE CENTS.

ПІРВАЛИ СИНА ЛИНДБЕРҐА

ТРИ СТЕЙТИ ЗААЛЯРМУВАЛИ ПОЛІЦІЮ І ВІЙСЬКО, ЩОБИ ЗНАЙТИ ДИТИНУ.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — З новопобудованого дому Чарлза Линдберґа, відомого в цілім світі летуна, забрали невідомі злочинці молодого сина, Чарлза Линдберґа мол., котрий має всього 20 місяців. Дитину забрали з дитячого ліжечка, коли її положено вечером до сну. Сталося це у вівторок, між 7 і 10 годиною вечером.

Коли Миссис Линдберґ завважила, що дитини нема, почала її шукати під ліжком і по інших закутинах, бо думала, що дитина певно вилізла з ліжка й десь сховалася. Та коли батько дитини завважив, що вікно відчинене, прийшло йому на думку, що певно дитину пірвали. Тоді повідомив про це поліцію.

За яких 10 мінут розіслано по цілім стейті Ню Джерзи при помочі всіх можливих середників відомости про пірвання дитини та прикази придержувати на дорогах автомобілі й їх ревідувати. Розіслано теж на розслідини всю поліцію, яка була під руками, а також військові частини.

В Ню Йорку поліційний комісінер Мулруни поставив спеціяльні сторожі при всіх переїздах з Ню Джерзи і наказав слідити за всіми автомобілями й підозрілими одиницями. В пенсилвенійськім стейті пороблено також подібні заходи.

Шукають також по горах і лісах, які є недалеко помешкання Линдберґа.

З приводу цеї події розписуються ґазети дуже широко про геройський лет Линдберґа через Атлантійський океан, його одружения та народини сина. Кажуть, що не було дитини в світі, яка викликала би більшу сензацію, як народини молодого Линдберґа.

СМЕРТЬ ЯК КАРА ЗА ПІРВАННЯ.

ВАШИНҐТОН. — В конґресі є тепер цеї думки, що пірвання сина Линдберґа спричинить вкінці зміну законодавства щодо злочину пірвання. Новий законопроєкт, предложений тепер сенатором Петерсоном з Мізурі, карає пірвання карою смерти.

МОКРІ ГОРОЮ В ПАЛАТІ ПОСЛІВ.

ВАШИНҐТОН. — Мокрі вже зібрали в палаті послів 145 підписів, а тимсамим буде вкоротці допущена там дискусія над тим, щоби справу продажі й виробу алькогольних напитків передати стейтам і змінити щодо цього конституцію.

Підписали представники з 26 стейтів, між якими було 76 републиканців і 69 демократів.

ОГОНЬ ЗНИЩИВ 51 БУДИНКІВ.

ПЕНС ҐРОВ (Ню Джерзи). — В самім осередку міста вибух огонь, якого не могли вгасити понад 500 пожарників і тисячі добровольців, бо перешкодою був сильний вітер. Згоріло 45 мешкальних будинків, шість бизнесових домів, церква, а багато інших домів є знищені. Шкода виносить $500,000.

НЕ ЗОЛОТО, А ГУМАННІСТЬ СПАСЕ ЛЮДСТВО, КАЖЕ ҐАВПТМАН.

НЮ ЙОРК. — Найбільший теперішній німецький драматурґ, Ґергард Ґавптман, говорив на радіо про найбільшого німецького поета, Ґетого, зприводу 100-літньої річниці смерти поета. Він казав, що Ґете передбачив багато нових винаходів ї бачив світ ліпшим. Але людина не додержала ходу з поступом фізики і тому є так багато розчарування в життю. Ґете був людиною серця. Дійсний поступ, яким може гордитися людство, є внутрішній, а не зверхнний. Золото, говорив Гавптман, не спасе людства, а тільки гуманне серце. Не революція причиняється до поступу, але реформація, а реформують людство такі люди як Ґете.

ОБОРОНЯЄ ЖІНКУ ЛИНКОЛНА.

НЮ ЙОРК. — Вийшла книжка „Миссис Абрагам Линколн", у якій автор, д-р В. Івенс, обороняє жінку Абрагама Линколна, на яку десятки літ сипалися громи за те, що через неї Линколн дуже терпів. Автор виправдує її тим, що вона була психічно хора. На хиби Мейрі Тод Линколн, каже автор, треба глядіти з патольоґічного боку.

БРИТАНІЯ СПЛАЧУЄ ДОВГИ.

НЮ ЙОРК. — Британська державна скарбниця повідомила нюйорських банкирів, що в пятницю заплатить $150,000,000 титулом сплати затягненого довгу в сумі $200,000,000.

НЕРОЗУМНА ЗАБАВКА ПРИЧИНОЮ ТЯЖКОГО ПОКАЛІЧЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Джан Тілкер ранив револьверовим вистрілом дуже тяжко Клеренса Гічкока підчас забави, в якій Тілкер представляв розлюченого мужа.

Суддя звільнив Тілкера від кари, а забаву назвав „дурною".

ЗА ЗНЕСЕННЯ СЕСІЇ „ХРОМОЇ КАЧКИ" („ЛЕЙМ ДОК").

ВАШИНҐТОН. — Уже таки прийде в конґресі до знесення сесій „хромої качки". В проєкті передбачається конґресову сесію дня 3 січня, з тим, що нововибраний президент обіймає уряд вже 20 січня замісць аж 4 березня.

ВАЖНЕ ДЛЯ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ У. Н. СОЮЗА МІСТА НЮ ЙОРК, Н. Й.

ДРУГІ ЗБОРИ В СПРАВІ ЗЛУКИ МІСЦЕВИХ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

— відбудуться —

В ЧЕТВЕР, ДНЯ 3-го БЕРЕЗНЯ 1932 Р.,

В ҐАЛІ У. Н. ДОМУ, при 6 улиці в НЮ ЙОРКУ, в ГОДИНІ 8-мій ВЕЧЕРОМ.

На збори прибуде гол. рек. секретар, **Іван Каштанюк**, і даватиме бажані пояснення щодо плянів відродження нашої організації й зміцнення Союзової сили по місцях.

Союзовці! Всі ми з щирим серцем витаємо ті нові кличі, які пінесла наша дорога організація, і всі ми бажаємо їй найбільшого добра. І всі ми хочемо бачити в Ню Йорку велику Союзову силу, бо та сила буде запорукою живучости і ідейности української громади в Ню Йорку. І тому всі свідомі наші члени домагаються так горячо злуки Союзових відділів і тому так хочуть уже раз приступити до практичного переведення цього пляну. І саме для цеї цілі скликуються отсі наради, на яких не повинно забракнути тих Союзовців, що бажають У. Н. Союзови і нашій громаді добра.

ЗА КОМІТЕТ ЗЛУКИ:

Ілія Гузар, предсідатель,
Михайло Боднар, секретар.

НІМЕЧЧИНА НЕ ПОТРЕБУЄ ТАКИХ „ПАТРІОТІВ".

Пруський міністер фінансів сказав, що знає людей, котрі схоронили свій капітал на чужині. Вони розбіглися по чужині та чваняться своїм хитрунством. Коли такі „патріоти" вернуться назад до Німеччини, будуть безпощадно арештовані. Вони ліпше зроблять, коли не вернуться більше до рідного краю та зречуться свого горожанства, бо німецький нарід не хоче з такими людьми мати нічого більше до діла.

ВІДКРИТТЯ ПІДПОЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ В ОДЕСІ.

В Одесі викрили підпольну українську орґанізацію „Червоний знак". Поліція сконфіскувала від приналежних до цеї орґанізації членів велику скількість проклямацій і зброї. У звязку з викриттям цеї орґанізації арештували 22 учителів, двох священиків і кількох військових. Серед військових є і четар Брайлой. В його помещканню знайшли багато проклямацій та інших паперів, на основі котрих совітська політична поліція установила імена багатьох визначних членів української ґрупи робітників за незалежність України. Арешти продовжаються.

ПРОПАВ КОНТРОЛЬОР.

З Бузев (Румунія) доносять, що там зник у таємничий спосіб контрольор Міронеску. Він провадив слідство проти деяких податкових урядників, що допустилися неправильностей. Дня 28. грудня м. р. він поїхав до Букарешту, щоби повідомити вищі власти про вислід слідства. Відтоді він зник і ніхто не знає, що з ним сталося. Думають, що його кудись заволокли і вбили.

РИБЯЧІ КОНСЕРВИ ЛІКОМ НА ВОЛО.

Стверджено, що в норвезьких рибних консервах є в десятеро стільки йоду, що в інших харчевих середниках. Також і мясо дрісок (сушених риб) має в собі дуже богато йоду; це почасти пояснюють впливом повітря підчас сушення риби, в якім то повітрю є богато йоду. В норвеґії почали вже лічити воло рибячими стравами. У нас лічать воло в цей спосіб, що до кухонної соли додають йоду.

САМОГУБСТВО ПОЛЬСЬКОГО ПОСЛА.

Соймовий посол д-р Тадей Варинський повісився в соймовім готелі у Варшаві. Покійний був передше начальником відділу в міністерстві освіти. Видавав „Нову Кадрову", про яку багато говорили на берестейськім процесі; був теж генеральним секретарем комітету для вшанування імянин Пілсудського. Є чутки, що причиною самогубства були якісь судові візвання, які лежали на столі.

МИСТЕЦЬ-БІДОЛАХА — МІЛІОНЕР.

У Берліні відкрили виставку картин відомого німецького мистця, Лесера Урія, який помер перед місяцем у 70-му році життя. Він помер серед такої нужди, що поховали його за громадські гроші. Коли почали порядкувати його домівку, то знайшли в коробках від папіросів під купою часописів тисяч-маркові банкноти. Виявилося, що мистець-бідолаха був міліонером, а жалував собі сотика на харчі та помер від того, що постійно не доїдав. Разом з ним жила в голоді та холоді його любка — молоденька Катря. Мистець змалював багато її портретів; перед смертю приготовив завіщання, в якому призначив їй усе майно, але помер і не вспів підписати завіщання. Відолашна Катря не одержить ні сотика спадщини.

900 КҐ. МИРОВОГО ПАПЕРУ.

До Женеви відіслали з Лондону 9 великих скринь вагою 900 кґ. з мировими петиціями. Питиції мають 2,240,000 підписів, що їх зібрав Міжнародній Союз Жінок пропаґанди мира в Анґлії. З нагоди висилки тих скринь Міжнародній Союз Жінок удадив мирову маніфестацію, в якій між іншими взяла участь жінка Гендерсона, бувшого міністра закордонних справ, голови розброїної конференції.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ.

„Курер Поранни" повідомляє, що підчас ярмарку в Крошині коло 60 людей, підбунтованих аґітаторами, кинулися на жидівські страгани, ограбили їх і побили Жидівки. Щойно більший відділ поліції при помочи вогневої сторожі зумів охолодити грабіжницьке завзяття антисемітів.

БОРОТЬБА ЗА ГАРЕМ У ТУРЕЧЧИНІ.

В 1926 році знесено в Туреччині гареми. Але многоженство продовжувалося потайки дальше. Закон з 1926 р. нарушувано стільки разів, що тепер поставлено в парляменті інтерпеляцію, що влада задумує зробити, щоб заставити населення сповняти закон. Виготовлено законопроект, котрий передбачає тяжкі грошеві кари для тих осіб, що удержують гарем. У містах гареми майже не існують наслідком економічної кризи. Зате по селах процвітає многоженство, бо бідні Турки користуються працею кількох жінок.

УБИВСТВО З ПІМСТИ.

У селі Мареничах коло Вижниці (Буковина) застрілили Георгій Мигайлюк і Іван Семанек жінку Єлену Костинюк. Вони підійшли вечером під її хату й одним вистрілом з револьвера положив її Мигайлюк трупом. Цей поганий вчинок виконали вони з пімсти. Кажуть, що Єлена Костинюк була свідком у процесі проти Семанека і зізнавала проти нього. Мигайлюк отримав від Семанека 2,000 левів. Жандармерія арештувала ще чотирох людей у Мареничах і передала їх державній прокураторії у Сторожинці.

ПОДАТОК НА НЕЖОНАТИХ.

Місто Браїла (Румунія) ввело в життя податок на нежонатих. Кождий парубок мусить платити 500 левів річно. Міністерство внутрішніх справ цю ухвалу одобрило.

РЕДАКТОРИ „ІЛ. КУРІЄРКА Ц." ДАЛИБ СЕБЕ ДЕШЕВШЕ ВИБИТИ.

Краківський „Іл. Курер Цодзенни" в числі з 23 січня зреферував вістку „Діла", що польський амбасадор у Вашингтоні доручив державному секретареви 4,000 долярів для „спацифікованого" американського горожанина Федоришина. При цьому редактор „Іл. К. Ц." твердить від себе, що „дивна є така щедрість польського уряду". Львівський „Дзеннік Людови" з 24. січня на основі повищої замітки „Іл. К. Ц." здогадується, що редактори краківського бруковця готові дати себе бити за менці гроші та рівночасно каже, що Польща вже за той батіг платить більше.

ЯПОНЦІ ПРОРВАЛИ КИТАЙСЬКИЙ ФРОНТ ПІД ШАНҐГАЄМ

КИТАЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗДЕМОРАЛІЗОВАНІ И ВІДХОДЯТЬ З ПОЗИЦІЙ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Після інтензивної гарматної стрілянини на китайські позиції японські війська почали наступ на широкому фронті проти Китайців. В деяких місцях Японці прорвали китайський фронт і захопили вже другу лінію китайських окопів. Китайська армія сильно здеморалізована своєю невдачею й поспішно відходить майже на всьому фронті, крім району Чапей.

В останньому наступі Японців брали участь 12 тисяч свіжого війська, котре щойно прибуло до Шанґгаю. Японці далі підвозять свіжі війська, гармати та взагалі устаткування армії. Зі сторони Китайців також усе підвозять свіжі війська і тому китайський опір був дуже сильний.

ДУРЯТЬ МИРОМ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Японці заявляють, що вони в Лізі Націй, якої засідання починається 4 березня, зроблять нове предложення про перемиря й мир у районі Шанґгаю. Та Китайці й Росіяни не вірять, що Японія дійсно хоче тепер мира, а не прикриває розмовами про мир дальших своїх плянів у Китаю.

Проектів до замирення Японії з Китаєм є багато. Один між іншим є за те, щоб інтернаціональній частині Шанґгаю надати такі права, які має вільне місто Данціґ.

ПІЛСУДСЬКИЙ ЗНОВУ В РУМУНІЇ.

ВАРШАВА (Польща). — Маршал Пілсудський виїхав до Румунії. Він там має одержати признанення гонорового команданта найліпшого румунського полку. В Букарешті маршал пробуде кілька днів, а потім поїде до Палестини, Сирії, Єгипту й т. д., щоб перебути весну в теплому підсонню.

МРІЇ ПРО ПОЛЬСЬКО-РУМУНСЬКУ ІМПЕРІЮ.

ВАРШАВА (Польща). — Соціялістична ґазета „Роботнік" повідомляє, що в польських монархістичних колах носяться з думкою створити польсько-румунську обєднану монархію. На чолі такої монархії мав би стати син румунського короля, Михайло, котрий уже був королем.

Для тіснішого зближення його з Польщею монархісти мають проєкт одружити „майбутнього польсько-румунського короля" з донькою Пілсудського, якій тепер усього 10 років. Монархісти кажуть, що тепер найліпший час впровадити монархію в Польщі.

ФРАНЦІЯ ПОПУСКАЄ НІМЦЯМ.

ПАРИЖ (Франція). — З Женеви вернувся премієр-міністер Тардє. Він негайно приступив до впорядкування свого міністерства та полагодження біжучих важних справ. Щодо французько-німецьких взаємовідносин, то помітно, що Тардє зміняє суворо націоналістичну політику свого попередника, Ляваля, на більше податливу.

Тардє вже затвердив продовження Німеччині кредиту в сумі 100 міліонів долярів. Крім того Тардє мав нараду з німецьким послом у Парижі, Гещем, та з французьким послом до Берліна, Посе, в справі дальшого налагодження порозуміння й співпраці Німеччини з Францією.

УГОРСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНО.

БУДАПЕШТ (Угорщина). — Реґент адмірал Горті спеціяльним декретом розвязав парлямент, щоб „дати урядови можливість спокійно переводити потрібні реформи". Перед розвязанням парляменту премієр-міністер Каролі зложив заяву, що Угорщина не може платити всіх своїх міжнародних боргів та процентів від них.

Каролі говорить, що коли чужинецькі держави не зменшать своїх домагань супроти Угорщини, то вона не зможе платити навіть своїх приватних та торговельних позичкових зобовязань. Потім премієр заявив, що доведеться змінити теперішню систему виборів до парляменту.

ФІНЛЯНДСЬКИМ ФАШИСТАМ НЕ ПОВЕЛОСЬ.

ГЕЛЬСІНҐФОРС (Фінляндія). — Можна сподіватися, що фашистівська спроба захопити владу в свої руки скінчиться повною невдачею. Рішучі заходи уряду до припинення ворохобні, а також протифашистівський настрій більшости населення Фінляндії привели до того, що фашистівське військо почало кидати своїх ватажків та розходитися по хатах.

Уряд поставив фашистівським лідерам, ультимат, щоб вони негайно припинили свою ворохобню й не доводили до крівавої боротьби. Спроби регулярної армії несподівано захопити фашистівських лідерів не вдались.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗДОБУВАТИ, А НЕ ВИЖЕБРУВАТИ.

По світовій війні опинився наш нарід під чотирма займанщинами і далі стоїть перед розвязкою питання, як треба поводитися супроти окупантських влад, щоби ратувати свої національні здобутки та їх поширяти, а разом з тим не спускати з ока найважнішого моменту, який мусить прийти, а який має нам принести остаточне визволення.

І от з того боку, думки добр. Карбулицького про давну нашу політику, про які була мова в попередній статті, є дуже актуальні не тільки для Українців на Буковині, але й для тих, що жиють під іншими окупаціями, особливо для тих, що мають можність вибирати послів. Бо коли ті посли, чи тільки дехто з них, як от Василько за Австрії, могли би добитися впливів і добувати приміром від польського правительства ріжні „гречности" для поодиноких осіб, чи допомоги для кооператив і інших інституцій, чи навіть добитися таких здобутків як український університет, то заходить обава, що давний Відень заступить тепер Варшава. Посли, чи тільки одиниці зпоміж них, готові вирости на посольських божків, а їх тактика, готова стати „початком і кінцем всякої політичної мудрости". І під Польщею може повторитися те, що було за Васильнової доби, коли українська громада перетворилась „у якусь на череві повзаючу креатуру, що без власної волі, глуха й сліпа на все, що довкола неї діялося", ждала тільки з острахом на спасення, яке міг принести Василько, себто на ті охлапи, які він міг „вижебрати" від австрійського уряду.

І тому цілком слушно підносить гром. Карбуцький тих старих „батьків", котрі „здобували, а не вижебрували", а далі ті старі часи, коли держава не давала українським товариствам ніякої допомоги і коли вони закладалися й істнували тільки завдяки трудам і жертвенности самого українського народа. Тоді мали ми дрібні здобутки, але вони були вартніші від тих, якими обдарував нас австрійський уряд. Бо не в користях діло, а в ціні, якою ми за ті користи платили. А за користи, які нам давав австрійський уряд, ми платили „нашим національним достоїнством, нашою найвищою національною ідеєю, яка не знає ніяких кордонів, нашою свободою в політичних думках і рухах, а вкінці (у війні) нашими страшними жертвами не лише в чесній боротьбі, але й на шибеницях, в тюрмах та ріжних Талергофах, і то без найменшої користи для загальної нашої справи".

А про те забувати не можна, бо воно може знову повторитися.

КАТОН КАТОЛИЦЬКОЇ МОРАЛІ.

(З старокраевого часопису „Новий Час").

Докладно раз у тиждень — перепрашаємо, що три дні, бо „Нова Зоря", виходить двічі в тиждень, — один праведний муж кидає громи на українське життя і все те, що воно колинебудь зродило і родить. Нема такої політичної партії, нема такої установи ані організації, яка не дістала би здорової „репримeнди" від всезнаючого і всеобіймаючого своїм люблячим серцем цензора й опікуна прилюдної моралі. Таким робом до цього часу сухої ниточки не лишив він на УНД-і, на радикалах і еседеках, розторощив комуністів, де може, там одну цеголку вирве зпід святого Юра, опоганив і гетьманців і републиканців і все ще дальше то цьому то другому своє незле тихе слово грімко гукне та для кращого враження здорове відерце красних помий на грішну голову виллє.

Останніми часами цей муж спеціяльно заінтересувався „Новим Часом" та його редактором. Не подобалася йому напр. стаття п. н. „Шкідливі маняки", в якій ред. Паліїв звертав увагу, що політиків, яких єдиним кличем є вдержати спокій за всяку ціну, треба поборювати за всяку ціну. У відповідь на цю статтю цей муж пише:

> Отже Паліїв прагне дальше війни: дальшої руїни нашої землі, дальших жертв нашого племени.

А дальше, ховаючись за плечі станиславівського епископа і покликуючись на його пастирський лист, пише:

> Наш досвідчений владика голосить мир, а Паліїв голосить боротьбу — щоб зовсім певно знов наступив погром. Отже уважаємо своїм обовязком перестеречи перед новою палїівщиною.
>
> ...Бо круки не відчувають болю, коли на побоєвищи ллється кров і падуть трупи. Навпаки. Се для них бажаний жир.

Виходить ясно, що Паліїв — це опир, який любується в погромах і трупах. Виходить, що й до Берестя він мабуть поїхав ради насичення своїх опирівських склонностей.

Чи можна полемізувати з такими арґументами католицького органу і католицького редактора? Чи доцільним є доказувати, що руїну на нашу землю, руїну в історичнім розумінні спроваджують власне люди, яких догмою є особистий спокій за всяку ціну? Вважаємо, що ні. І тому замісць полеміки представимо нашому громадянству в увесь ріст постать католицького Катона, а громадянство само нехай вирішує: Має цей муж заняти в суспільности з своєю УКАНАПА-єю місце моралізатора і пророка, чи може ні.

Д-р Осип Назарук.

Хтож це такий той муж Провидіння, що зійшов на землю українську в найтяжчу хвилю її життя?

Цим праведником Господнім і невтомним проповідником моралі й характерности є ніхто інший, як д-р Осип Назарук, адвокат, письменник, історик, бувший кількакратний міністер, публіцист і т. д. і т. д., словом — велика шишка. Великий — то він справді не є: богато таких дотепер український нарід від часів своїх предків-Скитів на світ не видав! Д-р Осип Назарук ще не старець, — але із стільки вже мисок кашу (все добре помащену!) їв, що краще від усіх інших заслужив собі на ролю заприсяженого моралізатора...

Ще ґімназистом був і тільки матуру здав, а вже працював під вправною рукою д-ра Анзельма Мослера, Жида, напів соціяліста, напів анархіста, який видавав у Бучачі ґазетку „Служба Дворска" польською й українською мовою. Там д-р Назарук поміщував перші плоди свого духа, пропаґуючи соціялістичні й анархістичні гасла. Як студент університету став уже цілком „червоним" радикалом. Багато галасу наробила його стаття в студентському органі „Молода Україна", під наголовком **„Та справа"**. В тій статті Осип Назарук кидав громи на студентів — священичих синів, які знімали перед церквами капелюх або, сидячи за обіднім столом, разом з другими хрестилися! Таких студентів лаяв молодий Назарук як останню голоту! Так, як „Служба Дворска" **Мослера-Назарука була предвісником комуністичної преси в Галичині, таксамо стаття Назарука „Та справа" перша на галицькій землі проповідувала „комсомольство" і „безбожництво!"**

Тою статтею п. Назарук „офіціяльно" записався у ряди найбільших „радикальних" дубчаків. Радикалом він залишився у своїй кінематоґрафічній карієрі таки найдовше.

Прийшла осінь 1918 року. Рук до праці не було. Властиво були, але недосвідчені, бо молоді. У жовтні 1918 р. Український Військовий Комітет звертається до д-ра Назарука, який тоді як У. С. С. перебував у Львові на відпустці, з просьбою, щоби д-р Назарук, — провідник молодого покоління, чоловік відомий і досвідчений взяв в свої руки орґанізаційну підготовку державного перевороту. Але д-р Назарук і говорити не дав. Заявив, що на такі справи не має часу...

Щойно по перевороті д-р Назарук появляється знов на політичнім горизонті і від радикальної партії входить до Української Національної Ради. Від того моменту починається та його „правдива" карієра.

Коли Національна Рада висилала до Київа делеґатів просити гетьмана Скоропадського, щоби вислав Січових Стрільців на поміч до Львова — вислала інж. Волод. Шухевича і нашого д-ра Назарука. Д-р Назарук аж **розплакався** на засіданню Національного Союзу, так переконував присутніх про потребу Січових Стрільців у Галичині. Але швиденько, таки на тому самому засіданню у Клюбі на вул. Пушкінській у Київі, дав себе переконати:

Не тільки згодився, щоб Січові Стрільці не їхали до Галичини, але навіть сам уже до Галичини не вернувся **здати справу зі свого посольства**, тільки залишився робити зі Стрільцями повстання проти Скоропадського! Що більше: це якраз він був автором відозви, в якій гетьмана названо **„зрадником українського народу"**. Щож таке сталося? Чому така зміна поглядів?! Виявилося це дуже скоро:

В першому революційно-републиканському кабінеті Чеховського д-р Осип Назарук став міністром преси і пропаґанди! Але коли наступ большевиків предсказував близький кінець владі Петлюри і цілій У. Н. Р., д-р Назарук виступив з уряду, перекочував до Камянця Подільського і там дуже швидко став „персона ґрата" в оточенню диктатора д-ра Евгена Петрушевича.

„Популярність" серед Галичан виroблював собі дуже просто: **на сторінках „Стрільця" лаяв, на чому світ, Петлюру і Наддніпрянців і тих самих Січових Стрільців, які недавно зробили були його міністром!** В той час забув уже, очевидно, про радикальну партію, бо ця остання стояла на засаді „соборности" і підтримувала (хоч і делікатно) соціяліста Петлюру, а д-р Назарук став ідеольоґом галицького „сепаратизму" **і копав щораз більшу пропасть між Галичанами й Наддніпрянцями.** Клясичним документом такого сепаратизму і ненависти до Наддніпрянщини стала його книжка „Рік на Великій Україні".

Але скоро пригадав собі радикалів. Це було тоді, коли д-р Е. Петрушевич з частиною членів Національної Ради й урядовців переїхав до Відня. Щоби мати доступ до еміґраційного уряду, д-р О. Назарук склеїв з 4-ох (буквально) осіб у Відні „закордонну ґрупу радикальної партії", яка його „делеґувала"; на цій основі він став у Відні „уповноваженим для преси і пропаґанди" при през. Петрушевичі. На цьому становищі дбав він про те, щоби від часу до часу у віденсько-жидівській пресі були згадки про д-ра Осипа Назарука, як визначного українського діяча, а навіть раз з його — портретом!

„Махером" від таких справ був жидок Ранд. Але коли ставало щораз ясніще, що закордонне вирішення галицької справи вийде на некористь Галичини, д-р Осип Назарук заметушився біля того, щоби през. Петрушевич вислав його до Америки збирати гроші. Так і сталося. Колиж тільки це некорисне вирішення дійсно прийшло — д-р Назарук, уповноважений Петрушевича, **вирікся його і повів проти нього неперебірчиву кампанію.** Тоді перейшов на службу... гетьмана Скоропадського, того самого, якого кілька літ тому назвав за своїм підписом „зрадником українського народу".

З червоного соціяліста-радикала став чорним реакціонером-монархістом; з заприсяженого атеїста — запеклим католицьким клерикалом! Став проповідувати теорію, що Україну згубила „козацька хороба", але це не перешкаджало йому редаґувати монархістичний орґан, який називався... "Січ"! „Славними" стали його відчити в Дітройті в листопаді 1925 року. В них висловлювався про свого недавного хлібодавця д-ра Петрушевича так, що хто, мовляв, підтримує акцію Петрушевича, цей **„ножем ріже український нарід"**.

Про Шевченка казав, що він „горлоріз", про Драгоманова, що „анархіст", про Франка, що „атеїст", а про Грушевського, що це такий туман, який написав, що люди копають ячмінь!

Прочистивши так усіх і вся — вернувся до Галичини. Сюди теж скоро надійшла вістка, що гетьманці викинули зі своєї орґанізації Назарука, таксамо, як передтим викинули його радикали...

В Галичині д-р О. Назарук придумав собі таку службу, на якій ще справді не був: став ідеольоґом нової католицької партії та головним редактром її орґану — „Нова Зоря". **Після Петлюри, Петрушевича і Скоропадського — прийшов Преосвященний Кир Григорій Хомишин.** Разом з тим д-р Назарук, бувший наддніпрянський міністер і бувший галицький міністер, уповноважений Київських Січових Стрільців і уповноважений Галицької Диктатури, орґанізатор самостійницьких американських „Січей" і т. д. і т. д., словом — герой тай годі — **став голосити потребу „льояльної співпраці" згідно з Пастирським Листом свого теперішнього хлібодавця...**

Хто буде найближчою жертвою д-ра Назарука, годі предвидіти. Але одно є певне: нещасна католицька церква і нещасний станиславівський владика, що поставив ставку на такого ідеольоґа і моралізатора, як д-р Назарук. Ціле щастя, що його компетенції сягають **одної** тільки епархії. Дасть Бог, що більша частина нашої церкви вратується перед **таким** ідеольоґом і вратує церкву від компромітації, в яку намагається її загнати д-р Назарук.

ДИТИНА Й ЛЮБОВ.

З усіх потреб дитини може найбільшою є потреба безпеченства. Мала дитина, зовсім безсильна, потребує дбайливої любови старших таксамо, як її тіло потребує дбання за тілесну безпеку.

Коли дитина, підростаючи, опиниться в світі чужім, розбитім сварками; коли воздух, яким вона дихає, переповнений суперництвом; коли вона не може знайти в нікого зі старших певного захисту; коли вона не має до кого звернутися з довірям; коли вона не може бути певна приязного до себе відношення ніякої особи — то її ум мусить виростати викривлений. Характер дитини, що росте в родині, розяреній сварками, виросте так, якби виpослоб тіло дитини, колиб вона росла в клітці та не мала досить місця ходити, бігати, скакати. Така дитина все почувається так, немовби старші її обмежували та загрожували її з усіх боків, просто вганяючи за своїми справами без найменшого оглядання на дитину.

Отже любов обох родичів є першою умовиною безпеченства для дитини. Але не менше важною для дитини є гармонія між родичами. Дім, розділений сваркою, або смертю, де діти хитаються між суперечними домаганнями незгідливих родичів, є головним жерелом, з якого виходять нещасливі й розбиті діти. Такі родичі нераз кажуть, що вони не можуть жити разом, але мусять — для добра своїх дітей; тимчасом досвід показує, що власне їх спільне життя заподіває дітям страшну кривду. Таким родичам здається, що діти не завважують суперечки родичів. На доказ цього вони можуть показати, що діти їм ніколи про їх сварку не говорять, або що родичі сваряться з собою, коли діти не чують. Та діти (як і старші) дуже часто завважують річи, яких вони не можуть висказати словами, себто завважують їх не розумом, думкою, а серцем, чуттям.

Між обставинами, які викликають у дітей подібні почування необезпечення, є часта переміна місця мешкання, часта переміна заняття, або ще більше — його втрата. Кожда така переміна праці або місця мешкання ставить дітей у нове положення. Вони покидають одних товаришів, мусять шукати других. Не всі діти потраплять удатно примінитися до такої переміни умовин життя та знайти собі в новому оточенню таке місце, яке дає їм таке почування забезпеки, яке вони мали на давньому місці. Коли родина держиться ціпко; коли того роду переходи не напружують відносин родичів до себе, то такі переміни, хоча тяжкі для дітей, не конче мусять мати дуже лихі наслідки. Колиж такі переміни ще більше розбивають уже й так посварених родичів, то дитина може серед такого перелому зовсім стратити почування, до чого їй стреміни і як їй заховуватися.

Яргорин.

НАД БОГОМ-РІКОЮ

(Історичне оповідання).

(2)

— Я зійшовся був з козаком чигиринського підстарости, Михайла Хмельницького, — сказав Бігун. — Козак був з Хмельницьким в таборі Жулкевського при підписанню мира між Польщею і Турком. Він втік, щоби козаків перестеречи перед небезпекою... Ляхи зобовязалися порyйнувати всі козацькі городи на татарськім шляху на Запороже і в глиб України.

— Ти може гадєеш, що ті Ляхи у Делятицького відстали від Жулкевського на те, щоби зруйнувати який наш город?

— Я так гадаю пане сотнику. Бо чогож би загналися аж сюди під самі татарські кочивища? Мир з Турками і Татарами щойно підписаний.

— Колиж бо тут, і далі на полудне нема ніякого козацького города...

— А Гард?

— Гард? Гард вже на запорозькій землі.

— Хоч на запорозькій, то все таки побіч татарського шляху і Татарам дуже невигідний... Ще більше, як Татарам, він невигідний Ляхам. Через той Гард Ляхам не легко вдертися на Запороже від заходу. Саме від того козака-збігця я чув, що Ляхи хочуть зруйнувати Гард, щоби на його місце поставити фортецу. Таку фортецу, яку поставили на Дніпрі. Кодак на Дніпрі від півночі не пускає наших людей на Запороже і з Запорожа не пускає козаків-повстанців на польську Україну. Таку фортецу, яку Ляхи мають на Дніпрі, вони тепер хочуть дістати на Бозі, щоби в їх руках була й західна границя Запорожа.

Гард є затвердим оріхом на одну сотню польського війська. Ляхи могли би Гард взяти такою силою, як би напали несподівано. Тепер, як ми вже знаємо, чого вони сюди прийшли, поломлять свої зуби і Гарду не дістануть.

— Не дістануть і гарматою?

Сотник схопився на рівні ноги, питаючи:

— Гарматою?! То вони з гарматою тут? Чепур, що ходив на звіди, гармат у Делятицького не бачив.

— Бо там гармати ще нема. Ротмістр щойно післав по гармату. Його посланців підслухав на своїм нічлігу Неквас, той козак Хмельницького.

— Той козак?

— Приїхав зі мною.

— Давай його сюди!

— Бігун відійшов і по хвили вернувся з козаком Неквасом. Сотник спитав його:

— Що ти знаєш про наміри польського війська, яке загналося аж сюди?

— Бігун мабуть вже сказав вам, чого я втік з чигиринської сотні підстарости Хмельницького, відповів Неквас. — Я втікав степом. В ночи заїхав у чагарник, коня присилив до куща і ляг спати. Вогню я не розкладав, щоби не стягнути на себе татарської напасти. Я ще не вснув, коли чую: якісь голоси. По хвили до мого носа долетів запах диму і, що найгірше, запах шкваренoго мяса. Не є виключене, думав я, що то якісь козаки, та що не зле було би смачно попоїсти. Повзу обережно в ту сторону і чую, балакають по польськи. Очевидно, початку їх розмови я не чув. Чув тільки, як рахували, за кільки то днів гармати могли би з яруги над Дністром заїхати під Гард. Далі вони балакали про те, як їм буде житися в новім Гарді, окруженім запорозькими очайдухами. З того я виміркував, що...

— Що вони будуть руйнувати Гард, щоби на його місці поставити польський город? — перебив сотник.

— Я так думав собі. Може воно не так?

— Ти добре вгадав. Кождий Запорожець, що знає Гард, був би доміркувався, які їх наміри. Бачу, що вони хочуть також в свою користь визискати той пункт мира з Турками, що каже руйнувати українські городи... Не казали, коли гармата може бути вже тут?

— Так як вони тоді рахували, то від нині за три дни.

— Сотник задумався, схиливши голову на груди. По хвили, підвівши назад голову сказав: — Польська рота заквaтирувалася у Делятицького... Не знати, чи він в спілці з Ляхами, чи може йому й не сниться, чого вони сюди прийшли?

— Гадаю, що в спілці з Ляхами він не є, — відповів Бігун. — Він, хоч шляхтич, все жив у згоді з нами, бо мусів. Йому ще й тепер потрібна ся згода. Він знає, що як би нас зрадив, то йому довше тут не сидіти. Я гадаю, що він не дуже радо приймив таких гостей. Військо заїхало до нього попросту тому, бо кватира в хаті, ще такій, де є що випити і зїсти, де є готова паша для коней, багато вигідніша ніж кватира в голім степу.

— І я так думаю. В спілці з Ляхами він не буде, бо від нас ніколи не мав кривди. Наше сусідство обезпечає його перед Татарами і він православний. Всеж таки він може дещо знає про наміри Ляхів. Як не сказали йому, то не одно міг підслухати. Ще більше могла підслухати його челядь.

— Щож більше треба нам знати, як те, що ми вже знаємо? Знаємо, що як прийдуть гармати, то Ляхи зруйнують Гард. Також хіба знаємо, що заки прийдуть ті гармати, ми годні неожиданим наскоком вибити до лаби цілу роту.

— Вибити! Вибити не штука... Та що потому буде? Новий похід Ляхів на Україну. Ще може в спілці з Турками і Татарами... На власну руку я наскоку на сю ляцьку роту не зроблю, бо доказу, уважай! доказу, що вони прийшли руйнувати Гард, або що взагалі хочуть зробити щось на шкоду Запорожа, я не маю. Без такого доказу я на власну руку, без приказу січової старшини не маю права займати Ляхів, що ще не увійшли на запорозьку землю. Малий сотник не має права провокувати війну з Польщею, поки польське військо стоїть за межею Запорожа і нічим не показує, що ту межу хоче переступити.

— Вишліть до Січи гінця.

— Як треба вдарити на роту, то найдалі завтра, бо після завтра гармати вже можуть бути тут. Гінцеви до Січи і назад потрібні цілі три дни.

— Чи се, що Неквас чув на власні вуха, не доказ, що вони важать на Гард, на запорозький город?

(Дальше буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРИЗНАННЯ ВДЯЧНОСТИ.

Wilmington, Del.,
February 27, 1932.

Dear Editor of the "Svoboda".

Please allow me space in the "Svoboda," the Ukrainian daily, to print this letter of thanks.

In reference to the speech that was delivered by me in Philadelphia and later on published in the "Svoboda," I wish to take this opportunity to extend my heartiest thanks to Mr. Shumeyko of Newark, New Jersey, whose articles in the "Svoboda" have given me many helpful hints.

The credit given me should also be given to Mr. Shumeyko. I also wish to make it known that Mr. Shumeyko's articles should be read by every Ukrainian reader, young as well as old. They are certainly helping the people to realize the present situation of our country Ukraine.

Thanking you again, I remain, respectfully yours,

John Hrynyshyn.

—o—

ОЩАДНІСТЬ І ДЕПРЕСІЯ.

Наш нарід тут переживає тяжкі часи. Мав тяжко запрацьованих пару долярів, заніс до банку, й то до певного, до урядного, й утратив. Ті „добрі" банки не були такі добрі, якими себе представляли. Мали Українці до них довіря, бо в тім банку пани говорили до Українців по німецькому, по чеському й по панському, себто по польському, лиш не по українському. Пару років тому знайшлося пару чесних Українців, котрі заложили свій банк. Цей банк є ніщо інше, як лише спілка будівничо-позичкова. Що спілки будівничо-позичкові є певними й солідними інституціями, переконалися ми самі тим, що не було ще випадку, щоби котра з них збанкротувала або була замкнена урядом, а нарід стратив би там свої ощадности.

Це для нас, Українців не буде певним доказом, де найліпше свої тяжко запрацьовані гроші складати. Спілка дає певну й добру запоруку за кождий цент, який вложено до неї. Українських спілок будівельно-позичкових у Шикаго є пять. Ось вони: „Дніпро", „Україна" на Норт Сайд, „Запороже" на Савт Сайд, „Дністер" на Борнсайд і „Галич" у Пульман.

Та між ними є такі люди, що тихенько відмовляли інших, щоби не складати своїх ощадностей у своїх спілках. Такі добродії в більшости мають свої особисті порахунки з декотрими урядниками спілок.

Коли Українці не слухали тих підшептів і брехонь, то малиб свої тяжко запрацьовані гроші певні і забезпечені в своїх товариствах будівельно-позичкових. Через недовіря до свого стратили Українці, на приклад, в Шикаго коло сто тисяч долярів. Чия це вина, судіть самі.

Працював чоловік і щадив кільканацять літ, а на старість лишився жебраком лиш тому, що не мав довіря до свого. Питання тепер, що робити? Рада така: кождий Українець повинен бути членом У. Н. Союза, щоби забезпечити себе і свою родину на випадок хороби або смерти. **У. Н. С. є найкраща цього роду інституція тут в Америці.** Гроші, заплачені до Союза, є найліпша інвестиція. Друге, кождий Українець нехай стане членом будівельно-позичкового товариства й складає свої ощадности в тім товаристві, що найближче. Де нема такого товариства, то старатися його заложити. Ставши членом товариства будівельно-позичкового, можна за його допомогою стати й власником хати. Будучи членами спілки будівельно-позичкової, можемо побудувати свої Рідні Школи тут та інші народні інституції, які нам тут потрібні. Треба лише доброї волі й довіря до свого. Стративши довіря до банків, декотрі наші люди встигли ще перед замкненням їх витягнути свої ощадности і держать тепер гроші в хаті, звичайно в матераці, або в старій панчосі. Питаюся вас, добрі люди, чи й тепер гроші ваші безпечні? Ану, подумайте про це!

Теодор Пелех,
член і директор спілки
„Запороже", Шикаго, Ілл.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АКРОН, О.

Український Жіночий Клюб на Старий Край.

Щоби причинитися до оживлення товариського життя в нашій громаді, Український Жіночий Клюб рішив влаштувати гарну забаву, подібну до тої, яка була минулого року, а з якої був добрий доход на ріжні добрі народні цілі. І цього року хоче Жіночий Клюб получити веселе з хосенним і тому уряджує дня 5. березня в прекрасній галі Йонґ Вімен Крісчен Асосієйшен гарну забаву, на якій зійдеться вся наша свідома громада, щоби повеселитись, а разом з тим за одним заходом і видатком зробити добре діло, бо дохід призначений на гуманітерні цілі.

Згадаю, що по успішнім виступі Школи Авраменка зростає у нас число охочих навчитися гарного українського танку, а лекції відбуваються у гарній, модерній галі.

Наш Клюб брав також недавно участь в американськім принятті, де була нагода говорити про українські справи, а між іншими вияснити світлу епоху визвольної боротьби за часів Хмельниччини.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Аматорська вистава.

Аматорський і співацький гурток „Бандурист" є добре зорганізований і постійно працює. Дня 21. лютого 1932 р. відограно його заходом драму А. І. Козич-Уманської під наголовком „Помста Жидівки". Виставу попередив коротким поясненням о. Михайло Запаринюк. порівнюючи Жидівку з Україною, котра в майбутньому повинна таксамо пімстити свої кривди, коли прийде час відплати. Сама вистава пройшла з великим успіхом. Дієві особи відіграли свої ролі добре, а спеціяльну увагу звернув на себе гром. Лозинський, котрий артистично відіграв ролю Булата. Рівнож мушу піднести велику працю режисера о. Михайла Запаринюка, котрий знаменито випровадив гуртові сцени. А щодо співу, то вивів його дуже гарно п. Стангречук. Підчас перерв та вистави пригравала молодеча орхестра, яка також дуже заінтересувала гостей, котрі обсипували її безперервними оплесками. Галя була так переповнена, що багато людей через брак місця мусіли вернутися додому. Присутні гості були дуже вдоволені, а виходячи з вистави, подивляли тих, котрі з посвятою віддаються праці для піднесення нашої громади.

Присутний.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

М. В., Нентикок, Па. — Витинок з американської ґазети ми дістали, але Ви не подали дати ґазети, а без того годі друкувати.

М. С., Провіденс, Род Айленд. — Про одну подію, концерт, віче, тощо, поміщується допис раз. Коли про якусь подію напишуть два дописи, міститься кращий. Коли вже один допис поміщений, а наспіє другий, то його не поміщується. Це може бути кривда тому, що писав допис, але на те ради нема. Хто хоче, щоби його допис був поміщений, най пише його зараз по події. Хоч другого допису про ту саму подію не міститься, все таки лишається другим дописувачам право спростувати або доповнити перший допис. Те право приписує й Вам: Коли маєте що справити в першім дописі, справляйте. Висказувати головно свої жалі чи обурення не на місці. Як пропущено або перекручено який важний факт, напишіть, котрий, де й як. Най усі читачі знають правду й усю правду.

ВОВКИ ЗІЛИ ЖОВНІРА.

Недалеко села Моняски коло Араду (Румунія) знайшли цими днями останки убрання і баґнет одного вояка. Виходить, що вояка напала тічна вовків і його роздерла. Дотепер ще не ствердили ідентичности нещасливця.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

Народний податок.

Братство св. Івана Хрестителя, відділ 270 УНС, виасиґнувало зі своєї каси на визвольну боротьбу 10 дол. і на „Просвіту" — 5 дол. Крім того члени зложили 8 дол. 75 центів народнього податку.

Всі гроші в сумі 23 д. 75 центів переслано через Обєднання.

—o—

АЛІКВІПА, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Гром. Олекса Ревть переслав через Обєднання коляду на Рідну Школу в сумі 17 дол. 65 центів.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В середу рано, 17. лютого 1932, помер у Сан Франціско, Каліфорнія, дентист, **д-р Григорій Денис**, у 52 р. життя.

Покійний походив з села Сопова, коломийського повіту, з селянської сімї Данищуків.

В 1903 р. приїхав до Злучених Держав і поселився у Каліфорнії, і місті Сен Франціско. Тут за допомогою своєї дружини покінчив дентистичну школу і 1917 р. отворив свою дентистичну клініку.

Він визначався невтомною працьовитістю і рідкою скромністю. Разом із своєю дружиною був головним осередком українського життя, гуртуючим українську громаду до праці на користь визволення України, заохочуючи громадян до самоосвіти та й усіми силами стараючися популяризувати серед чужинців ідею визволення України. Не жалував ні свого здоровля ні заробітку свого для української справи. Там помагав кожній людині, що зверталася до нього за ратунком.

Будучи кволого здоровля, надміре клопотання загальними справами ще більше його ослабило і він занедужав на сухоти легенів і горла, так, що в жовтні минулого року мусів віддатись операції. Але операція не помогла йому нічого. І по чотирох місяцях тяжкої муки перервалася нитка трудячого життя вірного сина України, високо ідейного громадянина й патріота.

Покійний належав теж до „вільних масонів" 32 ступня. Тож і похоронено його по масонському ритуалу. І тіло його спалено.

Доказом, як цінили й любили його свої і чужі, служить великий здвиг народу, що прийшов віддати йому останню прислугу, і та гора квітів, що закривала його домовину. Чільніші громадяни, Українці Микола Бачинський, Йоахим Глазко, Володимир Глинський, Лебедів, Михайло Підгірний, Притула, Д. Пухальський, Филипчук і інші випровадили домовину Покійного з похоронного заведення і, гірко заплакавши, сказали йому останнє: „Прощай!"

Д-р Григорій Денис полишив найкращі спогади про себе в усіх, що його знали. Вічна Йому память!

—o—

Знає її.

— Я вже мушу йти. В четвертій годині жде на мене моя жінка на розі вулиці.

— Алеж чоловіче, тепер уже пята година за сім хвилин!

— То саме на час, буду там

ПОДЯКА.

Я нижче підписаний член Товариства Запорожської Січи, відділ 75 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головному урядови за уділ€ ми мені $50 з фонду запомогового. Бажаю якнайкращого розвитку У. Н. Союзови.

Микола Дворчин,
Дітройт, Міш.

Учитель: По чім пізнаємо, що земля обертається?

Ученик: По гльобі.

ПРИПОВІДКИ САРТІВ І КІРҐІЗІВ ПРО ЖІНОК.

У старій одежі (в старої жінки) не є тепло.

Коли ти маєш лиху жінку, то що тобі поможе спокій усього села?

Коли маєш тісні чоботи, то що тобі з цілого світа?

Ліпше ходити пішки ніж їздити на поганім коні (ліпше лишитися парубком ніж взяти собі лиху жінку).

Хата з дітьми — базар; хата без дітей — цвинтар.

Твоя донка стала повнолітною. Багато війська йде на тебе (багато женихів).

Не давай дочки за рільника, який поле наводнює при помочи насипу (що прорветься, ліпше віддати за того, що наводнює при помочи каналу).

Наречена скривається, а її славу чути за горами.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ.

(3)

Звіт Видавничої Комісії.

(Зложив Осип Стеткевич).

Щоби познакомити нашу молодь з українським світоглядом, їй треба дати в руки, між иншим, отсі дві популярно написані книжки: українську історію й підручник української літератури. Важніші епізоди з нашої історії є тутешній нашій молоді (не всій!) відомі з викладів в українській вечірній школі, зі шкільних підручників та з деяких історичних оповідань. Натомісць справа з українською літературою стоїть у нас зовсім лихо. Про Шевченка і трошки про Франка то наші діти ще дещо чували, але про решту українських письменників — дасть Біг!

Видавнича Комісія над тою справою поважно застановлялась і прийшла до переконання, що нам тут в Америці треба доконче **доброго** підручника української літератури.

Над цею справою думав собі окремо теперішний парох української громади в Елізабет, Н. Дж., о. М. Кінаш, і вже кілька літ тому зладив популярну історію української літератури, яку бажав видати своїм власним коштом. Цю працю ми мали нагоду основно переглянути і вирішили попросити Шан. Автора, щоби він згодився відступити її „Обєднанню". Впр. о. Кінаш нашої просьби не відкинув.

„Історія української літератури" о. Кінаша ділиться на дві головні части: а) Устна словесність, б) Письменство.

В „Устній словесности" говориться про такі справи: Пісні обрядові (коляди, щедрівки, гагілки, веснянки, пісні купальні, обжинкові). — Пісні побутові (чумацькі, бурлацькі, вояцькі і т. д.). — Пісні історичні (козацькі думи, думки, пісні і т. п.). — Народні оповідання (байки, казки, леґенди, анекдоти, приповідки і т. п.).

Друга часть (письменство) ділиться на три окремі доби: І. доба — від заведення християнства до упадку Царгорода (988—1453); II. доба — від упадку Царгорода до виступу Котляревського (1453—1798); III. доба — від Котляревського до нинішних часів.

Зміст І. доби: література перекладна; переписування з мови болгарської (церковно-славянської) і переклади з мови византійської; народня мова ще не має доступу; Печерська Лавра (Нестор і його літопис); Печерські патерики; Слово о полку Ігоря (тут уже видно значні сліди живої народньої мови); коло XI. століття є вже свої письменники (Іларіон, Клим Смолятич, Туровський, Теодосій Печерський, Яків Мних і инші); занепад літератури через татарські напади; Київ підупадає; на півночі твориться Володимирсько-Суздальська держава.

Зміст II. доби: Італія осередком ученого світа; гуманісти; друкарська штука; реформація; унія; полемічна література; Іван Вишенський; козацькі літописи; Сковорода.

Зміст III. доби: Іван Котляревський; прилучення Галичини до Австрії; весна народів; панславізм (Погодін); Бр. св. Кирила і Методія; Буковина; указ з 1876 року; Галичина українським Пiемонтом; Драгоманів; Франко; радикальна партія; модерністичний напрям; найновіші письменники з цілої соборної України; українське письменство в Америці.

Цю книжку о. Кінаш написав так цікаво й популярно, що вона **напевно** осягне намічену собою ціль. Головно заінтересується нею наша молодь (а то й чужинці), коли її перекладеться на англійську мову.

Видавництво цього підручника може взяти на себе: а) „Обєднання", б) якась українська інституція, в) приватне підприємство. На кождий випадок фірму має дати „Обєднання".

Видавнича Комісія пропонує, щоби згадана книжка була надрукована мовою українською й англійською.

Начерк української літератури о. Кінаша зробить велику прислугу тутешнім учителям і тим громадянам, що цікавляться духовим життям українського народу. Ця книжка може стати й шкільним підручником при науці старшої української дітвори. Ми можемо лише щиро подякувати Шан. Авторови, що зладив такий цінний твір і віддав його до розпорядимости „Обєднанню", а посередньо й усій нашій суспільности. Зазначую з притиском, що такого популярного підручника української літератури в нас ще досі не було. У нас є вже кілька добрих історій української літератури (деякі з них доволі обемисті), але ще по більшій части твори наукові і через те для пересічного читача не дуже приступні. Отже подбаймо всіми силами про те, щоб обговорювана тут книжка о. Кінаша знайшлася якнайскорше в руках українського громадянства в Америці.

(Далі буде).

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (78)

Для Муґамбія почалися тяжкі часи після того, як він утік з рук Абісинців. Муґамбі опинився в незнайомих йому джунґлях. Перед ним лежав дуже довгий та тяжкий шлях. Він ішов у напрямку до землі Вазирів, але як далеко туди було та що ще його чекає на переді, він не знав. Джунґлі, якими він ішов тепер, були безводні й годі було дістати собі щонебудь зїсти. Тому Муґамбі все більше занепадав на силах і тратив надію на поворот до своїх джунґлів.

Та одного дня він несподівано вийшов над беріг великої ріки. Що то за ріка, він не знав. Його увагу звернуло на себе, те, що здовж берега ріки росло багато овочевих дерев. Отже Муґамбі вже мав поживу й воду. Не довго думаючи, він рішив отаборотися тут на довше, щоб трохи відпочати та набратися сил для дальшої тяжкої подорожі. Він зробив для себе невеличкий курінь, деб міг у ночі спати, а в день відпочивати.

—о—

Муґамбі не знав, що за ним з недалекого дерева слідкують двоє очей, які пильно придивлялися до його праці. Коли він відходив ґеть від свого куріня на полювання за мясом, то ті двоє очей неодмінно слідкували за ним. Колиб він звернув на них увагу, то побачив би, що то були очі великої, волохатої малпи. То був Чолк, що, втікши з арабського табору, опинився тут у джунґлях. Незручну для нього одежу Арабів він уже давно скинув.

—о—

Тепер Чолк приглядався до праці Муґамбія й до всіх його рухів. Він уже звик до людини й шукав людського товариства, але отут перед ним був незнайомий чорний. Як він поставиться до зустрічі з ним, Чолк не знав, а тому все тримався так, щоб Муґамбі його не бачив. Чолк дуже зацікавився тою звірячою шкірою, якою у дикуна була перевязана поясниця. Чолкови така „одежа" подобалася більше від арабської киреї.

—о—